

# ΚΑΛΔΕΡΩΝ ΜΥΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΦΩΝΑΚΤΑ

(EL SECRETO A VOCES)

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΗΜΕΡΑΣ<sup>1</sup>

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰσπανικοῦ ὑπὸ ἸΩ. Κ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ)

## ΗΜΕΡΑ ΤΡΙΤΗ ΣΚΗΝΗ Α'

(Αἰθουσα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Φρειδερίκου).

(Εἰσέρχεται ὁ Φάβιος).

Φάβιος. Ποιὸς εὔρε, ποιὸς τυχὸν ἀπήντησε τὸν νοῦ, τὸν νοῦ ἐνὸς καυμένου ὑπηρέτου, ποῦ τὸν ἔχασε, γιατί καὶ ὁ ἀφεντικός του ἔχασε τὸν ἰδικόν του, ὅχι δὲ μεγάλο πρᾶγμα : Πέτε μου ποιὸς τὸν ἤυρε, σὰς παρακαλῶ σ' αὐτόν εἶν' ἄχρηστος, κ' ἐδῶ θὰ πάρῃ τὰ βρεθήκια του. . . . Τοῦ κάκου βγήκε κήρυκας, κανεῖς δὲν μ' ἀπαντᾷ. Ἀλλά, νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, μυαλό ποῦ χάθη μιὰ φορά, εὑρέθη κ' ἔπειτα ποτέ. — "Ελα, θυμητικό μου, ἔλα νὰ λογαριασθοῦμε μία καὶ καλή, καὶ νὰ ἰδοῦμε ποῦ βρισκόμεθα. . . . ἂν θέλῃς πάλι ! "Ελα δῶ ! Τί ἔχομε καινούργιο ; . . Μὴ δὲ ξέρω ; Βρὲ γιατί τὴν ὥρα μέσα ποῦ θαρρῶ πῶς τᾶχωμε μὲ τὸν ἀφέντη μιὰ χαρά, ἐκεῖ τὸν πιάνει τὸ δαιμόνιο, μοῦ ρίχνεται, ἀφρίζει καὶ μὲ δέρνει ; Θὰ πῇ πῶς εἶν' ὁ ἄνθρωπος τρελλός . . . . Καὶ ὅταν πάλιν, ἐὰν τὰ μυρισθῇ, πῶς φταίω, βάζω τὴν οὐρὰ σ' στὰ σκέλια μου καὶ φεύγω, αἶ, πῶς διάβολο ἐκεῖ τὴν ἴδια ὥρα ἀρχίζει καὶ μὲ καλοπιάνει, μὲ χαρίζει ροῦχα, μὲ χαϊδεύει, μόνο ποῦ δὲν μ' ἀγκαλιάζει καὶ δὲν μὲ φιλεῖ ; Θὰ πῇ πῶς εἶνε μεθυσμένος βέβαια. . . . Τρελλός καὶ μεθυσμένος, ἤυραμε τὰ δύο. . . περίφημα ! . . . Τὸ τρίτο πιά τ' ἀφίνομε, γιατί σάματι βλέπω ν' ἄρχωντ' ἀπὸ 'δῶ ὁ δὸν Ἑρρίκος καὶ ὁ ἀφέντης μου μαζῇ, κρυφομιλῶντας . . . . Κ' ἂν ἴσως τώρα, ἀποῦ ἔρχονται, ἔχουν σκοπὸ καὶ

<sup>1</sup> Συνέχεια, ἴδε Φυλλάδιον 5ον, τελ. 318.

πάλι νὰ κρυφτοῦνε ἀπὸ 'μέ, τοὺς προλαμβάνω 'μμάτια μου καὶ κρύβομαι ἐγὼ ἀπὸ αὐτούς. Ἔτσι δὲ μπορεῖ καὶ νὰ τ' ἀκούσω ὅλα, τί θὰ 'ποῦνε μεταξύ τους. Κ' ἐπειδὴ ὁ ἀφέντης μου εἶνε μιὰ σ' τὰ καλὰ του, μιὰ σ' τῆς φούριαις του, καὶ τώρα εἶνε ἡ σειρά τῆς φούριαις, τὰ γλυττόνω μιὰ χαρὰ καὶ τὴν ἀφίνω νὰ ξεσπάσῃ σ' τὸν ἄερα . . . . Ἀνάγκη ὅμως τὸ ταχύτερο καὶ νὰ κρυφθῶ . . . . Δὲ βρίσκω ἄλλον κρυψῶνα παρὰ κάτω ἀπ' τὸν μπουφὲ αὐτόν . . . Ἐμπρός ! ἀργά . . . . Δὲν εἶναι πρώτη δὲ φορά ποῦ θ' ἀπομπουφωθῶ'. (Κρύπτεται ὑπὸ τὴν σκευοθήκην

Εἰσέρχεται ὁ Φρειδερίκος καὶ ὁ Ἑρρίκος.)

Ἑρρίκος. Τί περιμένεις ; λέγε με.

Φρειδερίκος. Φοβοῦμαι μήπως μᾶς ἀκούσουν.

Ἑρρίκος. Οἱ ὑπηρέται ὅλοι εἰν' ἔξω.

Φάβιος. (Ἰδίᾳ) Ἐκτὸς ἐμοῦ ποῦ εἶμαι μέσα.

Φρειδερίκος. Ἔχω τοὺς λόγους μου, ζητήσας νὰ σᾶς φέρω ὡς ἐδῶ σ' τὸ βάθος τοῦτο· ἤθελα νὰ σᾶς ὁμιλήσω χωρὶς μάρτυρα κανένα.

Φάβιος (ἰδίᾳ) Ἀμὴ ἐγὼ ἐδῶ τί εἶμαι ; ψευδομάρτυρας ;

Ἑρρίκος. Λέγε λοιπόν, ν' ἀκούσω.

Φρειδερίκος. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ κλείσω πρῶτα καὶ τὴν θύραν αὐτήν (πηγαίνει καὶ κλείει μίαν θύραν). Τώρα ὅπου εἴμεθα μόνοι, ἡ Ὑψηλότης σας, παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσῃ. Εἶνε καιρὸς τὰ πάντα νὰ σᾶς εἶπω.

Φάβιος (ἰδίᾳ) Ἡ Ὑψηλότης σας ! καλὰ λοιπόν, τὰ μάθαμε !

Ἑρρίκος. Λέγε τέλος πάντων ν' ἀκούσω ! τί συμβαίνει καὶ μὲ φέρεσ' οὕτω ;

Φρειδερίκος Δύο πράγματα συμβαίνουν καὶ τὰ δύο σπουδαιότατα. Τὸ ἐν σᾶς ἀφορᾷ, τὸ ἄλλο ἀφορᾷ ἐμέ. Τὸ πρῶτον εἶνε—καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ συλλάβετε κακὴν ἰδέαν δι' ἐμέ, ἂν λέγω ἀκριτομυθίαν, ἡ ἀνάγκη, ἡ ἀνάγκη μὲ ὥθει—τὸ πρῶτον εἶνε, ὅτι ἤδη εἰσθε εἰς τὴν δούκισσαν γνωστὴς καὶ περιττὸν νὰ τὸ κρατοῦμε τάχα μυστικόν οἱ δύο μας, ἐνῶ ὁ κόσμος ὅλος τὸ γνωρίζει. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ . . . .

Ἑρρίκος. Πρὸ τοῦ νὰ μ' εἴπῃς ἄλλα, σ' ἐρωτῶ, πῶς ἐκατέρωθωσεν ἡ δούκισσα νὰ μάθῃ ποῖος εἶμαι ;

Φρειδερίκος. Δὲν ἔξεύρω πῶς, ἀλλὰ τὸ ἔχει μάθει.

Φάβιος. Μπρέ, μπρέ, μπρέ ! Δὲν βλέπετε δουλειὰ ποῦ διάλεξ' ὁ ἀφέντης μου !\* Ρεφερενδάριος κι' αὐτός !!

\* Κατεσκευάσαμεν ἐδῶ τὴν λέξιν ἀπομπουφωθῶ, ὅπως ἀποδώσωμεν τὴν embefutado, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ὁ Καλδεράν.

\* Κατὰ λέξιν : «Καλὲ δὲν ἀκούτε ; ὁ ἀφέντης μου εἶνε ὀλίγο alcahueteo». Ἡ λέξις σημαίνει κάτι ἄλλο ἐν τῇ αὐλῇ.

Φρειδερίκος. Μὲ τὸ εἶπε τέλος πάντων ἡ ἰδία.

Έρρικος. Ἄς ἰδοῦμε τὸρα τὸ ἄλλο, ποῦ σὲ ἀφορᾷ τί νὰ κάμνωμε ματαίας εἰκασίας; . . . Θὰ ἐξηγηθῇ μονάχη της.

Φρειδερίκος. Πρὶν σᾶς εἰπῶ περὶ τοῦ ἀφορῶντος εἰς ἐμὲ προσωπικῶς, θὰ σᾶς ζητήσω τὸν λόγον σας νὰ φυλάξेत' ἐσαεὶ μυστικὸν εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας σας ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω σᾶς ἐμπιστευθῇ.

Έρρικος. Τὸν λόγον μου τὸν ἔχεις· κ' ἔσο βέβαιος, ὅτι θὰ διατηρηθῇ τὸ μυστικὸν ὡς ἐγκεχαραγμένον ἐπὶ λίθου.

Φρειδερίκος. Γνωρίζετ' ἤδη, ἔνδοξε Έρρικε, τοῦ Γονζάγου καὶ Μαντούης δούξ πανευγενέστατε, ὅτι λατρεύω μίαν τῆς αὐλῆς ὥραιαν. Λοιπὸν ἡ κοσμοξாகουμένη, ἡ εἰς τὸ κάλλος θεία φίλη μου σήμερον μοὶ παρέχει τὸ ὕψιστον ἐκ τῶν δειγμάτων τῆς ἀμέτρου σταθερότητος καὶ τρυφερότητός της. Τὸ γράμμ' αὐτὸ ποῦ βλέπετε καὶ τὸ ὁποῖον βέβαια ὁ ἄνεμος θὰ ἔφερ' εἰς τὰς χεῖράς μου—διότι πρέπει νὰ κατῆλθ' ἐξ οὐρανοῦ σ' τὴν ἄβυσσον τῆς ἀθλιότητός μου—τὸ γράμμ' αὐτὸ μοὶ ἀναγγέλλει τὴν ἐλευθερίαν μου! Τί λέγω; δὲν ἐκφράζομαι καλῶς· μοὶ ἀναγγέλλει μᾶλλον τὴν δουλείαν μου· διότι ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὅπου τὸ ἔλαβα θέλω νὰ ζῶ αἰώνια τοῦ ἔρωτός της δοῦλος, ἔρωτος, ὅστις μὲ ἐπέβαλεν ἀλύσεις, τὰς ὁποίας ὁ καιρὸς οὔτε νὰ θραύσῃ, οὔτε ν' ἀποσπάσῃ δύναται. Τὸ γράμμα αὐτὸ μὲ λέγει. . . Πλὴν καλλίτερα νὰ τ' ἀναγνώσω ὅλον. Θὰ ἐκτιμήτετ' οὕτω κάλλιον τὴν ἀφοσίωσίν της τὴν πολλὴν καὶ τὴν ἀγάπην μου. (ἀναγινώσκει) «Ψυχὴ μου, ἄρχον, κύριέ μου, δυσμενὴς καὶ νῦν μᾶλλον δυσμενὴς δηλοῦτ' ἡ τύχη μας· πρέπει τὴν ὀλεθρίαν ν' ἀποφύγωμεν ὀργὴν της. Κράτει ἐτοίμους δύο ἵππους δι' ἀπόψε, πρὸς τὸ νμέρος τῆς γεφύρας, μεταξὺ τοῦ κήπου καὶ τοῦ παλατίου. Ἄμα μὲ πώσεως τὸ σημεῖον, θὰ ἐξέλθω καὶ θὰ φύγωμεν μαζὴ ταχέως τὴν κατὰδωκουσαν ἡμᾶς ζηλοτυπίαν, ἃν ὅπωςδὴποτε εἴμπορῇ νὰ φύγῃ τις καὶ αὐτήν. Χαῖρε καὶ ὁ Θεὸς μαζὴ σου πάντοτε». Ἴδου τὸ τί μὲ γράφουν, εὐγενέστατέ μοι δούξ, καὶ σᾶς τὸ ἐμπιστεύομαι ἐλπίζων ἐπὶ τὴν ἀγαθωσύνην σας. Ἐάν, ἀφοῦ σεῖς ἀπετάθητ' εἰς ἐμὲ διὰ τὸν ἔρωτά σας, τώρα καὶ ἐγὼ ζητῶ τὴν προστασίαν σας διὰ τὸν ἰδικόν μου, τί ἄλλο ἢ λαμβάνω, ὅ,τι μοῦ ὀφείλετε; ἢ καὶ σᾶς ἀποτίνω ὅ,τι ὤφειλα ὑμῖν; Καὶ σᾶς παρακαλῶ, νὰ μὲ ἐφοδιάσετε διὰ μιᾶς ἐπιστολῆς σας εἰς Μαντούην καὶ νὰ ἀναλάβετε τὴν ὑπεράσπισίν μου, μέχρις οὗ θέσω που ἐν ἀσφαλείᾳ τὴν κυρίαν μου.

Έρρικος. Εὐτυχὴς λογίζομαι, ὅτι ἡ τύχη μ' ἔφερ' εἰς περίστασιν ν' ἀναγνώρισω ὅ,τι ὑπὲρ ἐμοῦ σὺ ἐπραξες, καὶ ὅχι μόνον σοὶ παρέχω ὅ,τι μοὶ ζητεῖς, ἀλλὰ καὶ εὐχαρίστως θὰ σὲ συνοδεύσω ὁ ἴδιος, ἕως οὗ φθά-

σης εἰς τὰ σύνορα τοῦ κράτους μου, ὅπου θὰ ἦτο καύχημά μου νὰ σὲ εἶχα διαρκῶς.

Φρειδερίκος. Ὑπολογίζω σύντομον τὴν ἀπουσίαν μου, καὶ νὰ εἰπῶ εἰλικρινῶς, ἡ Ὑψηλότης σας θὰ μ' εἶνε πολὺ μᾶλλον χρήσιμος ἐδῶ εἰς Πάρμαν, ὅπως ὑπερασπισθῇ ἐν ὧρα ἀνάγκης καὶ ἐν δέοντι προσβαλλομένην τὴν τιμὴν μου.

Έρρίκος. Θὰ κάμω ὅπως θέλεις.

Φρειδερίκος. ὦ, εὐχαριστῶ. Νῦν εὐαρεστηθῆτε, σᾶς παρακαλῶ, νὰ γράψετε τὸ γράμμα καὶ ἐγὼ πηγαίνω, ὥς συνήθως νὰ φανῶ, εἰς τὸ παλάτι, ἵνα μὴ ὑπάρξουν ὑποψίαι. Πρέπει νὰ εὕρω καὶ ἐχεῖνον τὸν ἀχρεῖον Φάβιον, ποῦ δὲν τὸν εἶδα ὅλη ἡμέρα σήμερον.

Φάβιος. (Ἰδίᾳ) Δὲν φταίω ἐγώ, τόσο κοντὰ ποῦ εἶμαι.

Φρειδερίκος. Ἀλλὰ καὶ δὲν πρέπει νὰ μάθῃ τίποτε αὐτός.

Φάβιος. (Ἰδίᾳ) Ἄ, ὅχι βέβαια.

Φρειδερίκος. Πρέπει ὅμως νὰ μᾶς ἐτοιμάσῃ τ' ἄλογα.

Έρρίκος. Ναί, ναί, ναί. Κ' ἐγὼ ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἰδῶ τί λέγει καὶ περὶ ἐμοῦ ἡ δυστυχὴς μου μοῖρα.

Φρειδερίκος. Θᾶλθω νὰ σᾶς εὕρω.

Έρρίκος. Καλὰ πηγαίνω τώρα εἰς τὸ πλάγι ἐδῶ νὰ γράψω τὴν ἐπιστολήν.

Φρειδερίκος. (Ἰδίᾳ) Ἐρως, βοήθησ' ἓνα ἄτυχῇ!

Έρρίκος. Ἐρως, λυπήσου τόσα μου δεινά!

(Ἐξέρχονται ἀμφότεροι).

Φάβιος. (Ἐξερχόμενος τῆς κρύπτης του) Ὅποιος κρυφακούει τὸ κακὸ τοῦ ἀκούει, λέγει μία παροιμία· ἀλλὰ κ' ἡ παροιμία εἰς λένε ψέμματα, γιατί ἐγὼ κρυφάκουσα καὶ ἄκουσα γιὰ καλὸ μου. Κι' ἂν τὰ μετρήσω πόσα ὠφελήθηκα, θὰ βγῶ μὲ τέσσαρα σωστά! Τὸ πρῶτο, ὅτι τώρα, ἔξυρῶ ποιὸς εἶν' ὁ ξένος ποῦ μᾶς ἐξεφύτρωσε. Τὸ δεύτερο, ὅτι ἔμαθα σὲ ποιὸ σημεῖο βρίσκοντ' ἡ ἀγάπαις τοῦ ἀφέντη μου. Τὸ τρίτο, ὅτι θὰ ἔμπορέσω νὰ τὰ πῶ ὅλα εἰς τὴν δούκισσα. Τὸ τέταρτο, ὅτι σᾶν τὸ πῶ, μπορεῖ καὶ κᾶτι νὰ μοῦ φέξῃ ἀπὸ λόγου τῆς! Δρόμο λοιπὸν σ' τὰ τέσσαρα ἀπάνω.

(Ἐξέρχεται).

## ΣΚΗΝΗ Β'

(Αἰθουσα ἐν τῷ παλατίῳ).

(Εἰσέρχεται ὁ Ἀρνέστος καὶ ἡ Λάουρα).

Ἀρνέστος. Ὁχι δά, ἀγαπητὴ μου Λάουρα, τὸ σφάλμα τοῦ Λιζάρ-

δου δὲν εἶνε τόσο φοβερόν, ὥστε νὰ μὴ τὸ λησμονῇς κ' ἐνῶ ὁ ἄνθρωπός σου ζητεῖ συγγνώμην. Αἱ παραφοραὶ αἱ προερχόμεναι ἐξ ἔρωτος δὲν ἐθεωρήθησαν ποτὲ ὡς προσβολαί. Σὲ παρακαλῶ λοιπόν, ὁμίλησέ του ὀλίγον πλέον μαλακὰ καὶ σημείωσε πῶς ἀπὸ ὥρα σ' ὥρα περιμένομεν τὴν ἄδειαν τοῦ γάμου.

Λάουρα. Θέλω σᾶς ὑπακούσει· προτιμῶ αὐτό, ἢ νὰ σᾶς ἐξοργίσω, καὶ ὑπόσχομαι ν' ἀποδεχθῶ ἀγογγύστως τὴν θέσιν, ἣν ἡ μοῖρά μου μ' ἐπιφυλάσσει καὶ συγκατατίθεμαι νὰ λάβω σύζυγον τὸν ἄνδρα, ὃν σεῖς κρίνετε ὡς τὸν μᾶλλον ἀξιέραστον καὶ μᾶλλον ἀξιοπρεπῆ.

Ἀρνέστος. Σ' εὐχαριστῶ, διότι μ' ὑπακούεις. (κράζων) Ἐλθέ, Λιζάρδε, — μέινε Λάουρα.

(Εἰσέρχεται ὁ Λιζάρδος).

Λιζάρδος. Σπεύδω, κυρία, κ' ἔρχομαι νὰ καταθέσω τὴν ζωὴν μου εἰς τοὺς πόδας σας, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς συγγνώμης σας, ἣν ἐκλιπαρῶ.

Λάουρα. Ζητήσατε συγγνώμην ἀπὸ τὸν πατέρα μου· ἐκεῖνος διευθύνει τὰ τῆς διαγωγῆς μου, ἐκεῖνος διαθέτει καὶ τὴν χεῖρά μου. Κι' ἂν ὑπακούσω. . . . .

Λιζάρδος. Ἄ κυρία, ἀρκεῖ ὅτι εἶνε δι' ἐμὲ ἡ χεὶρ αὐτὴ ἡ μαγικὴ, κ' εἴμ' εὐτυχής· ἀρκεῖ, ὅτι ἐγὼ τὴν ἔχω, καὶ δὲν ἐρωτῶ τὸ πῶς. Τί μὲ ἐνδιαφέρει πόθεν μ' ἔρχεται ἡ εὐτυχία, ὅταν ἅπαξ, εἴμ' ἐγὼ τρισύλβιος ; . . . Ὡ ἥλιε, ἀμελῇ καὶ βραδυκίνητε, σπεῦσε λοιπόν, συντόμευσε τὸν δρόμον σου, νὰ ἴδω τέλος πάντων φθάνουσαν τὴν νύκτα ταύτην ἣν караδοκῶ.

(Εἰσέρχεται ἡ δούκισσα)

Δούκισσα. Σὺ εἶσαι, Λάουρα; καὶ σὺ Ἀρνέστε;

Ἀρνέστος. Εὐγενεστάτη, ὅτι νῦν ἐτοιμαζόμεθα νὰ ἔλθωμ' εἰς ἐπισκεψίην σας.

Δούκισσα. Σὲ συγχαίρω, Λιζάρδε, ὅτι ἔτυχες τῆς συγγνώμης τῆς Λάουρας.

Λιζάρδος. Ἡ εὐμένεια αὕτη ἀνεζωπύρησε τὰς ἐλπίδας μου.

Ἀρνέστος. Αἶ, μὰ βλέπετε, ἡ Λάουρα εἶνε τόσο εὐπειθής, τόσο ὑποταγής. . . . .

Λάουρα. Καὶ πῶς εἶνε τώρα ἡ ὑψηλότης σας ;

Δούκισσα. Εἰξεύρεις πόσον εἶμαι μελαγχολικὴ.

Λάουρα. Προσπαθήσατε νὰ διασκεδάσητε.

Δούκισσα. Ὅλοι αἱ διασκεδάσεις δι' ἐμὲ δὲν συντελοῦν εἰς ἄλλο, ἢ ν' αὐξάνουν τὴν ἀνίαν μου. Ἡ ἀσθένειά μου εἶν' ἀσθένεια, ὅπου τὰ φάρμακα τὴν ἐπιτείνουν. Ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μὴ λέγουν, ὅτι παραδίδομαι

εἰς τὴν μελαγχολίαν (πρὸς τὸν Ἀρνέστον καὶ τὸν Λιζάρδον) προσκαλέσατε κ' οἱ δύο σας ὄλους τοὺς εὐγενεῖς τῆς Πάρμας εἰς μεγάλην ἐορτὴν δι' αὐρίον (ἰδίᾳ) ἵσως ἀνακαλύψω καὶ τὶς εἶν' ἡ ἀπαισία μου ἀντίζηλος, ποῦ μὲ φονεύει!

Ἀρνέστος. Σᾶς ὑπακούω πάραυτα.

Λιζάρδος. Καὶ τὴν ζωὴν μου τίθημι ὑπὲρ ὑμῶν.

(Ἐξέρχονται ὁ Ἀρνέστος καὶ ὁ Λιζάρδος).

Δούκισσα. Εἶς' εὐτυχὴς ἐσύ, καλὴ μου Λάουρα, μέλλεις νὰ συζευχθῇς ἐκεῖνον ὅπου ἀγαπᾷς.

Λάουρα. Ναί, κυρία, τὸ ὁμολογῶ καὶ θεωροῦμαι εὐτυχὴς, διότι μέλλω πράγματι νὰ συζευχθῶ ἐκεῖνον ὅπου ἀγαπῶ.

Δούκισσα. Δυστυχὴς ἡ γυνὴ ἡ παραδοῦσα τὴν καρδίαν τῆς εἰς πάθος ἄφρον καὶ ἀδικαιολόγητον! Ὁφείλει ν' ἀποθάνῃ . . . . Ἀλλ' ὄχι, ἡ σιδηρὰ μου θέλησις θὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τοῦ κακοῦ ἀστέρος μου.

Λάουρα. Τοῦτο εἶναι τὸ καλλίτερον, κυρία. Ἀλλὰ τί θὰ πράξετε;

Δούκισσα. Ὑπάρχει μέσον θεραπείας τοῦ δεινοῦ μου πάθους.

Λάουρα. Ποῖον;

Δούκισσα. Νὰ τὸ ἐκφράσω!

Λάουρα. Καὶ θὰ τὸ κατανικήσετε τοιουτοτρόπως;

Δούκισσα. Βέβαια.

Λάουρα. (Ἰδίᾳ) Θὰ μὲ φονεύσῃ!

Δούκισσα. Εἶνε νίκη τις ἀπατηλὴ τὸ νὰ ὑποκύψῃ τις εἰς τὸ πεπρωμένον. Ἄλλως τε, Λάουρα, μήπως δὲν εἶμ' ἡ πρώτη ποῦ θὰ κάμω γάμον δυσανάλογον;

Λάουρα. (Ἰδίᾳ) ὦ, ἀποθνήσκω!

Δούκισσα. Ὁ Φρειδερίκος εἶν' ἱππότης ἐξ οἰκογενείας ὑψηλῆς.

Λάουρα. Πραγματικῶς.

Δούκισσα. Καὶ ἀλήθεια, ἀφοῦ ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, δὲν μὲ λέγεις, Λάουρα, πῶς σ' ἐφάνη—τί παράξενον καὶ ἀπροσδόκητον—νὰ κρατῇ μαζί του καὶ νὰ φέρῃ τὴν ἰδίαν του εἰκόνα; Τί συμπεραίνεις ἄρά γε;

Λάουρα. Δὲν συμπεραίνω τίποτε. Ἐπειδὴ δὲν μ' ἐνδιέφερε ποσῶς, δὲν ἔδωκα καμμίαν προσοχήν. (Ἰδίᾳ) Δὲν ξεύρω πλέον καὶ τί λέγω.

Δούκισσα. Μὰ διατί νὰ κρύπτῃ τὴν εἰκόνα του μὲ τόσῃν προσοχήν;

Λάουρα. Ξεύρω κ' ἐγώ! Ἐγὼ ἂν ἤμουν ὁμῶς, δὲν θὰ τοῦ τὴν ἔδιδα, ἂν δὲν ἄνοιγα καλὰ καλὰ καὶ τὸ κουτί. Διότι ἔχω τὴν ιδέαν, ὅτι ἡμπορεῖ νὰ περιέχῃ καὶ τὴν εἰκόνα τῆς ἐρωμένης του.

Δούκισσα. Ἐχεις δίκαιον, πολὺ πιθανόν· τί νὰ κάμῃς ὁμῶς, ὅπου ὁ ἔρως κ' ἡ ζηλοτυπία δὲν τὰ συλλογίζονται ὅλα;

Λάουρα. Δεν υπάρχει αμφιβολία, και της έρωμένης του ή εικών θα είνε εκεί μέσα.

(Εισέρχονται ο Φρειδερίκος και ο Φάβιος).

Φρειδερίκος. Είδα κ' έπαθα ως ποῦ νά σ' εύρω, φαῦλε Φάβιε.

Φάβιος. Κ' έγώ 'μπορώ νά πῶ γιὰ σᾶς τὸ ἴδιο . . . .

Φρειδερίκος. Αἶ ;

Φάβιος. Γυρίζω ἀπὸ τὸ πρῶτ' γιὰ νά σᾶς εύρω.

Φρειδερίκος. (ἰδίᾳ) ὦ, ἡ δούκισσα ! . . . . (πρὸς τὸν Φάβιον) Μὴ φεύγης, θὰ σὲ χρειασθῶ τώρα σ' ὀλίγον.

Φάβιος. Κ' έγώ θαρρῶ πῶς δὲ θελᾷ σᾶς χρειασθῶ καθόλου.

Φρειδερίκος. Ἐρχομαι νά τῆς ὁμιλήσω καὶ φοβοῦμαι τὴν ὀργὴν της.

Φάβιος. Γιατί, ἀφέντη ;

Φρειδερίκος. Κάτι συνέβη.

Φάβιος. Θυμηθῆτε τὴν ἱστορίᾳ ποῦ σᾶς εἶπα καὶ νά ἰδῆτε πῶς θὰ πᾶτε περίφημα.

Φρειδερίκος. Δὲ μ' ἀφίνεις !

Φάβιος. Ναὶ ποῦ σᾶς λέγω, μ' ἓνα εὐχαριστῶ σ' τὸν κύρ Νικόλα τελειώνει ἡ δουλειά<sup>1</sup>.

Λάουρα. Μὰ συλλογισθῆτε, κυρία...

Δούκισσα. Δεν ἀκούω τίποτα· θὰ τὸ ὁμολογήσω, δὲν 'μπορῶ !

Λάουρα (ἰδίᾳ) ὦ, τί ὑποφέρω !

Δούκισσα. Φρειδερίκε,

Φρειδερίκος. Κυρία μου !

Δούκισσα. Πῶς δὲν ἐφάνης ὅλην τὴν ἡμέραν σήμερον, καὶ τώρα μόνον βράδυ βράδυ ἦλθες σ' τὸ παλάτι ;

Φρειδερίκος. Ἐπειδὴ ὅστις σᾶς βλέπει καθορᾷ τὸν ἥλιον ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητί του, δὲν ἐνόμιζα πῶς εἶνε τόσο ἀργά, κυρία, ἀπ' ἐναντίας, μοὶ ἐφάνη ἅμα σᾶς ἡτένισα, πῶς ἀνατέλλει ὁ ἥλιος.

Δούκισσα. Μὲ κολακεύεις· τ' εἶν' αὐτά ;

Φρειδερίκος. Αὐτὰ δὲν εἶνε κολακεῖαι, εἶνε...

Δούκισσα. Τί εἶνε ;

Φάβιος. Εἶνε... σ' τοῦ κύρ Νικόλα τὸ χωριό.

Δούκισσα (χαμηλοφώνως τῇ Λάουρα). Τὰ βλέπεις, ἀγαπητῇ μου Λάουρα, τὰ βλέπεις ; Ἀμέσως μὲ ἐνόησε.

Λάουρα. Αἶ, βέβαια !

Φρειδερίκος. Κ' ἔχω ἀκόμη κι' ἄλλην δικαιολογίαν.

Δούκισσα. Ποίαν ;

<sup>1</sup> Ὑπαινίσσεται τὸ ἀνέκδοτον τῆς προηγουμένης ἡμέρας.

Φρειδερίκος. Ἐπειδὴ σὰς ἐνόμιζα ἐξωργισμένην ἐναντίον μου, ἀνέβαλα νὰ προσέλθω ἐνώπιόν σας.

Δούκισσα. Ἐγὼ ἐξωργισμένη ; κι' ἀπὸ τί ;

Φρειδερίκος. Τὸ εἰξεύρετε ὑποθέτω κι' εἶνε περιττόν...

Δούκισσα. Δὲν λέγω δηλαδὴ δὲν τὸ ξεύρω.

Φρειδερίκος. Ἀλλὰ τί ;

Δούκισσα. Ὅτι δὲν θέλω νὰ τὸ ξεύρω, τὸ ἐξέχασα.

Φρειδερίκος. Ἡ εὐτυχία μου εἶν' ὅση καὶ ἡ γενναιοφροσύνη σας μεγάλη· διότι, ὅταν ἔχη τις αἰτίαν παραπόνων, εἶνε πολὺ γενναῖον νὰ κρατῇ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὰ παράπονα αὐτά.

Δούκισσα. Δὲν ἐνόησα καλὰ τί θέλετε νὰ εἰπῇτε.

Λάουρα (κινουῖσα τὸ μανδήλιόν της). Ἄν ἐπιτρέπετε, κυρία, νὰ εἰπῶ ἐγὼ τὴν φράσιν τοῦ ἐπεξηγοῦσ' αὐτήν.

Δούκισσα. Λέγε, σ' τὸ ἐπιτρέπω.

Λάουρα. Πεθαίνω ἐκ ζηλοτυπίας — δούκισσα, ἃς ὑποθέσωμεν. Λοιπὸν δὲν εἶνε γενναιοφροσύνη ἐκ μέρους μου νὰ ἀποσιωπῶ τὸν πόνον μου καὶ πρὸς ἐκείνην, ἥτις μοὶ τὸν προξενεῖ ;

Φρειδερίκος (ἰδίᾳ). μὲ εἶπε: «Πεθαίνω ἐκ ζηλοτυπίας». Πρέπει νὰ τῆς ἀπαντήσω (πρὸς τὴν δούκισσαν). Ὅχι, ὄχι, κυρία (κινεῖ τὸ μανδήλιόν του) «Δὲν ἔχετε δίκαιον, Λάουρα» — δὲν διερμηνεύετε καλὰ τὴν ἰδέαν μου.

Λάουρα (ἰδίᾳ). Καθαρὰ μὲ εἶπε: «Δὲν ἔχετε δίκαιον, Λάουρα»· εἴθε νὰ ᾔην' ἀλήθεια.

Δούκισσα. Ἐνόμιζα ἐν τούτοις, ὅτ' ἡ Λάουρα εἶπε περίπου τὸ αὐτὸ ποῦ εἶπατε καὶ σεῖς.

Λάουρα. Βέβαια εἶπα, ὅτι στενόψυχος εἶνε ὁ διακωδωνίζων τὰ παράπονά του, γενναῖος δὲ μόνος ὁ συγκρατῶν αὐτὰ ἐν τῇ ψυχῇ του.

Φρειδερίκος. ὦ ναί, κυρία Λάουρα, μὲ ἐννοήσατε πολὺ καλὰ καὶ ἐξηγήσατε θαυμάσια τὴν ἰδέαν μου.

Λάουρα. Αὐτὸ εἶνε τιμὴ δική σας· θὰ εἰπῇ πῶς ἡ ἰδέα σας ἦτο εὐνόητος αὐτῇ καθ' ἑαυτήν.

Φάβιος (ἰδίᾳ). Κ' ἐγὼ νομίζω ἀλήθεια πῶς συνεννοοῦνται πολὺ καλὰ, κ' εἶναι εἰς ὅλα σύμφωνοι.

Δούκισσα. Ἀπὸ ὅλα ὅσα εἶπατε κ' εἰ ὅσο σας ἐν μόνον ἐνόησα καλὰ, ὅτι, καθ' ὑμᾶς, ἡ γενναιότης συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀποκρύπτῃ τις τὸν πόνον του.

Φρειδερίκος - Λάουρα. Ἀκριβῶς αὐτό,

Δούκισσα Λοιπὸν, Φρειδερίκε, καίτοι λέγω ὅτι δὲν γνωρίζω εἰς τί με προσέβαλες καὶ ἀφοῦ εἰξεύρης ὅτι τὸ εἰξεύρω, ἔλθε μετ' ὀλίγον νὰ μὲ

ἰδῆς καὶ βεβαιώσου ὅτι δὲν θὰ παραπανεθῶ καὶ ὅτι δὲν ἔχεις νὰ φοβῆσαι τίποτα. Σὲ ἀρκεῖ νομίζω... Πηγαίνωμεν· ἔλα μαζὶ μου, Λάουρα.  
(Ἐξέρχεται).

Λάουρα (χαμηλοφώνως τῷ Φρειδερίκῳ)· Φρειδερίκε.

Φρειδερίκος (ὁμοίως τῇ Λάουρᾳ)· Λάουρα!

Λάουρα (ὁμοίως)· Εἴμεθα σύμφωνοι, τὰ εἶπαμε· ἀπόψε!

(Ἐξέρχεται).

Φρειδερίκος. Πῶς τὰ βλέπεις, Φάβιε, δὲν μὲ λές; Δὲν σὲ φαίνεται περίεργον τὴν ὄραν ὅπου περιμένω νὰ ἰδῶ τὴν δούκισσαν ἐξωργισμένην κατ' ἐμοῦ, νὰ τὴν εὕρισκω τὸναντίον διατεθειμένην κάλλιστα, ὅσον ποτέ;

Φάβιος. Εἶνε σὰν τὸ 'δικό μου ποῦ σὰς βρίσκω ἔξω φρενῶν ἐκεῖ ποῦ σὰς περίμενα κατευχαριστημένον. Γιά τὴν δούκισσα ὅμως 'ξεύρω τὸ λόγο ἐγώ.

Φρειδερίκος. Πέ τον νὰ ἰδῶ.

Φάβιος. Εἶνε ποῦ τὴν εἶπατε πῶς εἶνε ἥλιος, κατὰ τὴν τέχνη τοῦ Παπαῦ 'ς τὸν κύρ Νικόλα.

Φρειδερίκος. Ἄφησ' αὐτὰ τ' ἀστεῖα καὶ πήγαινε ἀμέσως νὰ μοῦ ἐτοιμάσης δύο ἄλογα.

Φάβιος. Ἄ! μπράβο, ἔτσι δά! Τώρα ποῦ εἶπετε· εὐχαριστοῦμέν σοι τῷ Νικόλῳ Χριστῷ· πρέπει νὰ 'ποῦμε καί· εὐχαριστοῦμέν σοι τῷ Σωτῆρι!

Φρειδερίκος. Ἐλα, σάπαινε· καὶ κύτταξε καλὰ νὰ εὕρεθῃς ἀπόψε ἔξω ἀπὸ τὸν κήπο μὲ τὰ δύο ἄλογα καὶ νὰ περιμένης ἐκεῖ (ἰδίᾳ) Ὡραία Φλωρίδα, συγγνώμην ἂν προσβάλλω τὴν ὑπερηφάνειάν σου. Οὕτως ἐκτίθετ' ἡ γυνή, ἥτις ἐκφράζει αἶσθημα πρὸς ἄνδρα, ὃν γνωρίζει ἀγαπῶντα ἄλλην.  
(Ἐξέρχεται).

Φάβιος. Τί κάθουμαι λοιπόν; Μπρὲ σήμερα, ποῦ ἔχω νὰ χορτάσω λέγοντας, νὰ τὰ κρατήσω σήμερα κρυφά; Ἄ μπᾶ! Θὰ εἶνε ἁμαρτία νὰ ἀφήσω νὰ μουχλιάσῃ μέσα 'ς τὴν καρδιά μου μυστικό, ὅπου κατόπι θᾶνε ἄχρηστον εἰς ὄλους. Γιατί, καθὼς τὸ λέγει καὶ ὁ Κορδουήνσιος, κρυφὸ ποῦ τὸ περιορίζεις μέσα σου, ξεσπάει κάπου 'ς νὰ κρυφὰ καὶ σάπιο ξεθυμαίνει καὶ βρωμᾷ<sup>1</sup>. Πάω ν' ἑρῶ τὴν δούκισσα ἀμέσως... Νὰ τὴν, ἔρχεται.  
(Εἰσέρχεται ἡ δούκισσα).

<sup>1</sup> Ἴδου ὁλόκληρον τὸ χωρίον τοῦτο, δύσκολον νὰ μεταφρασθῇ κατὰ λέξιν:

Qua corrompida la vena  
como dixo el Cordovès  
del secreto, hecha secreta  
Huele mal, y no hace bien.

ὑποτίθεται ὅτι διὰ τῆς λέξεως ὁ Κορδουήνσιος (Cordovès) ὁ Καλδερῶν ὑπονοεῖ τὸν ποιητὴν Γόγγραν, ὅστις ἦν ἐκ Κορδούης.

Δούκισσα (ἰδίᾳ). Μολονότι ἔχω πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Λάου-  
ραν, τὴν ἄφησα ἔς τὸ ἄλλο μέρος, διὰ νὰ ἀποπειραθῶ καὶ πάλιν μόνη μου  
τὴν τόσον ἀμφισβητουμένην νίκην ἔρωτος σκληροῦ (μεγαλοφώνως). Καὶ  
πῶς ; δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ Φρειδερίκος ; ἔφυγε ;

Φάβιος. Θέλετε, κυρία, νὰ μάθετε γιατί δὲν εἶνε πλέον ἐδῶ ;

Δούκισσα. Μάλιστα, θέλω.

Φάβιος. Διότι ἔφυγε.

Δούκισσα. Μὰ ποῦ πῆγε ;

Φάβιος. Σ' τοῦ κυρ Σωτήρη τὸ χωριό, ὑποθέτω.

Δούκισσα. Δὲν σὲ καταλαμβάνω.

Φάβιος. Νὰ σᾶς εἰπῶ κι' ἀκόμη καθαρώτερον (πρὸς τοὺς θεατὰς μετὰ  
χαμηλοτέρας φωνῆς). κυρὰ Νικόλαινα, (μεγαλοφώνως) ἀλλὰ νὰ μᾶς ὑπο-  
σχεθῇτε κάτι τι.

Δούκισσα. Δὲν θέλω, δὲν θέλω τίποτε νὰ ξεύρω (ἰδίᾳ). Ἀρκεῖ ὅτι  
προστίθεται ἄλλη λύπη εἰς τὴν λύπην μου.

Φάβιος. Μὰ δὲ θέλετε, δὲ θέλετε !... Κι' ἐγὼ λοιπὸν τοῦ κάκου ὅλη  
μέρα σήμερα τὸν παρεμόνευα ;

Δούκισσα. Ἄφσε με σὲ λέγω.

Φάβιος. Αἶ καλὰ λοιπὸν, μὴ μὲ ὑποσχεθῇτε τίποτα. Ἐγὼ θὰ σᾶς τὸ  
εἰπῶ χάρισμα ;

Δούκισσα. Λέγε σὰν θέλεις· δὲν ἀκούω τίποτα.

Φάβιος. Μά, κυρία μου, συλλογισθῇτε πῶς ἂν δὲν τὸ πῶ θὰ σκάσω.  
Πάω νὰ βρῶ λοιπὸν κ' ἐγὼ κανένα νὰ τοῦ πῶ πῶς ὁ ἀφέντης μου ἀπό-  
ψε φεύγει ἔς τὰ κρυφά.

Δούκισσα. Ἐλα 'δῶ, ἔλα· τί εἶπες ;

Φάβιος. Τίποτα, κυρία.

Δούκισσα. Στάσου, σὲ λέγω, νὰ μοῦ πῆς.

Φάβιος. Δὲν θέλω κ' ἐγὼ τώρα.

Δούκισσα. Πάρε, καὶ μένε, τὸ διαμάντι αὐτὸ καὶ λέγε.

Φάβιος. Αἶ, στὸ διάβολο λοιπὸν ! ἄς λείπουν τὰ καμώματα. Ἐγὼ  
εἶμαι ὑπηρέτης καὶ γυναῖκα σεῖς· ἐγὼ πεθαίνω γὰρ τὸ 'πῶ, κ' ἐσεῖς πε-  
θαίνετε ἀπὸ περιέργεια νὰ μάθετε ... Λοιπὸν τὸ λέγω : Μάθετε πῶς ὁ  
ἀφέντης μου κι' ἡ ἀγαπητικιά του ἔχουσι σκοπὸ ἀπόψε ...

Δούκισσα. Τελείωσε λοιπὸν !

Φάβιος. Νὰ μᾶς τὸ κόψουν λάσπη<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> Τὸ πρωτότυπον λέγει: irse por novillos, δηλ. « νὰ πᾶνε γιὰ βωδάκια », ὅπερ  
εἶνε ἑκφρασις ἰσπανικὴ σημαίνουσα: θὰ φυγαδευθῶσιν. Ἀλλ' ἡ λέξις novillo ση-  
μαίνει συνάμα καὶ βωδάκι ἀλλὰ καὶ τοῦ Μολιέρου τὸν τύπον George Dandin.

Δούκισσα. Πῶς ;

Φάβιος. Νά, νά φύγουνε, μὰ ὄχι πεζοί. Θεός φυλάξοι ! μάλιστα ἔχω διαταγή νά τόν κρατῶ δυὸ ἄλογα σελλωμένα κοντὰ εἰς τὸ γεφύρι.

Δούκισσα. Καλὰ τὸ ἔλεγα ἐξ ἀρχῆς, εἶνε κυρία τῆς αὐλῆς μου. Καὶ δὲ σ' τὸ εἶπε, ὑποθέτω ;

Φάβιος. Ὅχι δὲ μὲ τὸ εἶπε ἐμένα· ἀλλ' ὁ ξένος μας ποῦ εἶν' ὁ δοῦκας τῆς Μαντούης, αὐτὸς θὰ τοὺς κρατήσῃ σ' τὸ δουκάτο του καὶ θὰ τοὺς προφυλάξῃ. Τώρα πειὰ ἄς γίνῃ ὅ,τι θέλει ὁ θεός, ἐγὼ τὸ εἶπα καὶ ξελάφρωσα λιγάκι ... οὐφ !

(Ἐξέρχεται).

(Εἰσέρχεται ὁ Ἀρνέστος)

(Ἀκολουθεῖ)

**Ἰω. Κ. Καμπούρογλος**

## ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Μάιος 1892.

Ὁ Σύλλογος συνήλθε δις εἰς συνεδρίαν.

Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν διὰ τὸ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου ἀρχόμενον ΚΗ' ἔτος ἐξελέχθησαν πρόεδρος ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης, ἀντιπρόεδροι οἱ κ. κ. Π. Τζμπακόπουλος, Κων. Πεταλάς καὶ Α. Πρεβελέγιος καὶ γραμματεὺς ὁ κ. Μιχ. Π. Λάμπρος, εἰδικοί γραμματεῖς οἱ κ. κ. Γ. Πίσσας καὶ Κ. Βρυζάκης, ταμίας ὁ κ. Κ. Κουτσαλέξης καὶ ἐπιμελητὴς τῆς Βιβλιοθήκης ὁ κ. Π. Παπαδάκης. Ἐφορος τοῦ Συλλόγου ὁ κ. Ἰφικρ. Κοκκίδης, καὶ ἔφορος τῆς Σχολῆς τῶν ἀπόρων παίδων ὁ κ. Ἐμμανουήλ Δραγούμης. Κοσμήτορες τῆς σχολῆς ταύτης ἐξελέχθησαν οἱ κ. κ. Β. Ἀντωνόπουλος, Μ. Θάλης, Διονύσιος Π. Λάμπρος, Μιχ. Στελλάκης, Σπυρ. Κονοφάος, Ἐπ. Ἐμπειρῖκος, Κ. Γαρδίκης καὶ Ἰάκ. Θεοφιλάς.

Ἐξελέχθησαν ὁμοίως μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς οἱ κ. κ. Α. Ποτέν, Κ. Ρότσιλδ καὶ Ν. Κουρῆς, μέλη τῆς ἐπὶ τοῦ περιοδικοῦ ἐπιτροπῆς οἱ κ. κ. Σπ. Λάμπρος, Π. Ι. Φέρμπος, Ἰγν. Μοσχάκης, καὶ Δ. Ἡλιόπουλος, καὶ μέλη τῆς ἐπὶ τῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς οἱ κ. κ. Ἰγν. Μοσχάκης, Α. Ἀργυρόπουλος, Δ. Κοντουμάς καὶ Γ. Ι. Δευρούτης.

Ὁ Σύλλογος ἐψηφίσατο ὁμοφώνως ἵνα ἐκφρασθῶσι τὰ ἐγκάρδια αὐτοῦ εὐχαριστήρια πρὸς τὸν κ. Σίμον Μπαλάνον, τέως πρόεδρον, ἐπὶ τῇ μα-